

LAUSUNTO
21.11.2023

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto

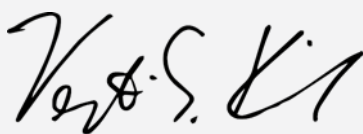
Viite: kirjallinen asiantuntijalausunto

Asia: HE 37/2023 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 240 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja:

erityisasiantuntija Kaarina Tamminiemi, kaarina.tamminiemi@soste.fi, 040 5774614

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

SOSTE kiittää mahdollisuudesta antaa kirjallinen asiantuntijalausunto. Arvioimme lausuttavana olevaa hallituksen esitystä kansanterveyden näkökulmasta.

Hallituksen esitys

Hallituksen esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia siten, että viinin, muiden käymisteitse valmistettujen juomien, väliuotteiden ja etyylialkoholijuomaryhmän valmisteveroa korotettaisiin ja oluen valmisteveroa alennettaisiin. Esitys liittyy valtion vuoden 2024 talousarvioesitykseen. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

SOSTEn kannat

- Hallituksen esitys, jossa korotetaan muun muassa viinien ja väkevien alkoholi-juomien verotusta, mutta oluen verotusta kevennetään, ei ole kansanterveydellisiä perusteita. Esitetyt veronalennukset voivat osaltaan lisätä kokonaiskulutusta ja sitä kautta alkoholihaittoja.
- Alkoholipolitiittisia päätöksiä tulee tehdä pitkäjänteisesti ja johdonmukaisesti ensisijaisesti kansanterveys edellä. Siksi SOSTEn mielestä kaikkien alkoholituotteiden verotusta tulee korottaa. Myös eduskunnan sosiaali- ja terveystieteiden valiokunta esittää alkoholiverokevennyksen perumista (Lausunto StVL 2/2023vp, valiokunnan lausumaesitys 6).
- Veroratkaisuilla voidaan edistää kansanterveyttä, tasata tuloeroja sekä tasapainottaa valtiontaloutta. Maltillisia alkoholiveron korotuksia tuleekin jatkaa.

Perustelut

Alkoholi ei ole tavanomainen kulutustuote, vaan se aiheuttaa merkittäviä haittoja yksilölle, yhteisöille ja yhteiskunnalle. Alkoholin kulutuksen tiedetään olevan yhteydessä ainakin 200 sairauteen, kuten syöpäsairauksiin, sydänsairauksiin, maksasairauksiin ja verenpainetautiin. Alkoholi voi aiheuttaa ylipainoa ja pahentaa mielenterveysongelmia.

Alkoholi heikentää suomalaisten terveyttä, aiheuttaa ennenaikaisia ja vältettäviä kuolemia, aiheuttaa sosiaalisia ongelmia sekä alentaa väestön työ- ja toimintakykyä. Alkoholista aiheutuu yhteiskunnallemme miljardiluokan kustannukset vuosittain. Siksi alkoholipolitiikkaa tulee ohjata sosiaali- ja terveystieteiden perusteiden tutkittua tietoa hyödyntäen.

Sosiaali- ja terveystieteiden palvelut kantavat merkittävää taakkaa päihdehaittojen vuoksi. Alkoholin käyttö on usein pääsyyntä tai vähintään merkittävänä taustasyynä terveydenhuollon vastaanotto- ja hoitokäynneillä. Tätä taakkaa ei ole syytä kasvattaa alkoholipolitiittisilla päätöksillä.

Maailman terveysjärjestö (WHO) on nostanut useasti esiin, että tutkitusti kustannustehokkaimmat tavat hillitä alkoholin aiheuttamia haittoja yhteiskunnalle ovat saatavuuden ja markkinoinnin sääntely sekä vero- ja hintapolitiikka.